

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul central (jud. S. Dimitriu)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. E. Palanciuc, A. Malîi, V. Clima)

DECIZIE

27 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ion Druță
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată
depusă de către Alexandru Enachi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale,
intervenient accesoriu Ministerul Apărării cu privire contestarea actului
administrativ și obligarea stabilirii pensiei pentru vechime în muncă,

împotriva deciziei din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost
menținută hotărârea din 06 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central,

constată:

La data de 12 iulie 2017 Alexandru Enachi a depus cerere de chemare în
judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu
Ministerul Apărării cu privire contestarea actului administrativ și obligarea
stabilirii pensiei pentru vechime în muncă.

În motivarea acțiunii a indicat că, la data de 29 martie 2017, fiind
locotenent-colonel în rezervă, a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale o
cerere privind stabilirea din nou a pensiei pentru vechime în muncă.

A menționat că, la data de 01 octombrie 2011 i-a fost stabilită pensia pentru
vechime în muncă, însă ulterior a fost rechemat în serviciu și a activat până la data
de 14 martie 2017 în cadrul Ministerului Apărării.

A susținut că, la cerere a anexat actele, ce confirmă o vechime în muncă de
32 ani 10 luni 27 zile, eliberate de către Direcția pensii din cadrul Direcției
generale economie și finanțe a Ministerului Apărării.

A afirmat că, la data de 20 iunie 2017 a recepționat de la Casa Națională de
Asigurări Sociale decizia de refuz nr. 5 din 27 mai 2017, prin care i s-a comunicat
că, pensia i-a fost deja stabilită la data de 01 octombrie 2011 și nu există teme de
recalculare.

A considerat drept neîntemeiată decizia enunțată, or, fiind rechemat la
serviciu, a dobândit o vechime în muncă mai mare, iar conform art. 2 alin. (1) din
Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din
trupele afacerilor interne, după eliberarea din serviciu, a dobândit dreptul de a i se
stabili din nou pensia pentru vechime în muncă cu luarea în calcul a vechimii în
muncă după 01 octombrie 2011 până la 14 martie 2017.

A declarat că, acest fapt a fost confirmat și prin scrisoarea nr. 14/271 din 28 martie 2017 a Direcției generale economie și finanțe a Ministerului Apărării.

A solicitat recunoașterea ca ilegală și anularea deciziei de refuz nr. 5 din 27 mai 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale și obligarea pârâtei de a-i stabili pensia pentru vechime în muncă după eliberarea repetată a sa din serviciul militar la data de 14 martie 2017, reieșind din stagiul de cotizare de 32 ani 10 luni și 27 de zile.

Prin hotărârea din 06 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul central acțiunea depusă de către Alexandru Enachi a fost admisă, a fost anulată decizia nr.5 din 27 mai 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale și a fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să reexamineze și să stabilească din nou mărimea pensiei lui Alexandru Enachi, în baza calculului Ministerului Apărării, al vechimii în muncă a militarului prin contract pentru stabilirea pensiei locotenent-colonelului în rezervă, Alexandru Enachi, cu actualizarea mărimii în raport cu vechimea indicată, începând cu data de 01 aprilie 2017.

Prin decizia din 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La data de 24 iulie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare, ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de către prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

A menționat că, conform art. 2 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, militarilor persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberarea din serviciu.

A susținut că, persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art.13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50% din suma pensiei cuvenite.

A afirmat că, intimatul era deja beneficiar de pensie pentru vechime în muncă stabilită conform Legii enunțate, temei de stabilire din nou a pensiei neexistând, deoarece legea nu admite așa ceva.

A relevat că, intimatul putea pretinde la stabilirea din nou a pensiei doar în cazul în care dispunea de dreptul la diferite pensii – dreptul la opțiune, însă la caz nu s-au constatat astfel de circumstanțe, intimatul pretinzând stabilirea din nou a aceleiași categorie de pensie, de care este deja beneficiar, concluzie ce derivă și din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensie.

A invocat că, pensiile stabilite în temeiul Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor

afacerilor interne pot fi recalculat conform art. 61 din Legea enunțată, iar situația intimatului nu cade sub incidența acestui articol.

A declarat că, scrisoarea Ministerului Apărării nr. 14/271 din 28 martie 2017 urmează a fi apreciată critic. Or, odată ce legea nu prevede/reglementează dreptul la stabilirea din nou a pensiei, pretențiile intimatului nu au bază legală de admitere.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, în perioada 01 august 1990-30 septembrie 2011 Alexandru Enache a îndeplinit serviciul militar prin contract, iar la data de 01 octombrie 2011 i-a fost calculată și stabilită pensia militară de către Ministerul Apărării.

Ulterior, în anul 2012, în legătură cu necesitatea de serviciu, manifestată prin lipsa de personal bine calificat, Alexandru Enache a fost încadrat repetat în serviciul militar prin contract din rezerva Forțelor Armate, îndeplinind serviciul militar prin contract până la data de 14 martie 2017, când a fost exclus din lista nominală a unității prin ordinul comandantului Comandamentului Forței Aeriene nr. 20.

Conform calculului nr. 4374 din 28 februarie 2017, eliberat de către Direcția generală economie și finanțe a Ministerului Apărării, Alexandru Enachi are o vechime în muncă de 32 ani 10 luni și 27 zile.

De asemenea, s-a constatat că, la data de 29 martie 2017 Alexandru Enachi a depus la Casa Națională de Asigurări Sociale o cerere privind stabilirea pensiei pentru vechime în muncă.

Prin decizia de refuz nr. 5 din 27 mai 2017 Casa Națională de Asigurări Sociale l-a informat că, pensia sa este stabilită din 01 octombrie 2011 și nu este temei de recalculare a acesteia.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Alexandru Enachi a solicitat recunoașterea ca ilegală și anularea deciziei de refuz nr. 5 din 27 mai 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i stabili pensia pentru vechime în muncă după eliberarea repetată a sa

din serviciul militar la data de 14 martie 2017, reieșind din stagiul de cotizare de 32 ani 10 luni și 27 de zile.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, anulând decizia nr. 5 din 27 mai 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale și obligând Casa Națională de Asigurări Sociale să reexamineze și să stabilească din nou mărimea pensiei lui Alexandru Enachi, în baza calculului Ministerului Apărării, al vechimii în muncă a militarului prin contract pentru stabilirea pensiei locotenent-colonelului în rezervă, Alexandru Enachi, cu actualizarea mărimii în raport cu vechimea indicată, începând cu data de 01 aprilie 2017.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, a ajuns la concluzia netemeiniciei acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o legală.

Verificând legalitatea deciziei instanței de apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, decizia instanței de apel a fost adoptată cu încălcarea normelor de drept procedural, respectiv, nu poate fi menținută.

În conformitate cu art. 238 alin. (2) CPC, completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admiterea acțiunii.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Din materialele dosarului și, anume, din cererea de chemare în judecată rezultă că, Alexandru Enachi a solicitat recunoașterea ca ilegală și anularea deciziei de refuz nr. 5 din 27 mai 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale și obligarea de a-i stabili pensia pentru vechime în muncă după eliberarea repetată a sa din serviciul militar la data de 14 martie 2017, reieșind din stagiul de cotizare de 32 ani 10 luni și 27 de zile, în temeiul art. 13 lit. a) și 14 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele afacerilor interne și din cadrul Inspectorului General de Carabinieri nr. 1544-XII din 23 iunie 1993.

Prima instanță, dispunând admiterea acțiunii, a făcut trimitere la art. 61 alin.(1) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele afacerilor interne și din cadrul Inspectorului General de Carabinieri, care prevede că, dacă pensionarul va prezenta ulterior acte suplimentare ce i-ar acorda dreptul la majorarea pensiei, recalcularea se va efectua pentru perioada precedentă, dar cel mult pentru 12 luni de la data depunerii actelor suplimentare și nu mai devreme de data punerii în aplicare a prezentei legi.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, la judecarea cauzei, prima instanță urma să verifice temeinicia acțiunii prin prisma art. 13 lit. a) și 14 din Legea enunțată. Or,

în conformitate cu art. 60 alin. (4) CPC, instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, menținând hotărârea primei instanțe, nu a corectat această omisiune contrar prevederilor art. 373 alin. (1) CPC, care reglementează expres obligațiunea instanței de apel de a verifica în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În contextul dat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale invocate de către intimatul-reclamant.

Prin urmare, instanța de recurs este în imposibilitate să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral decizia 30 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Alexandru Enachi împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, intervenient accesoriu Ministerul Apărării cu privire contestarea actului administrativ și obligarea stabilirii pensiei pentru vechime în muncă, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ion Druță

judecătorii

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Mariana Pitic